

Informasjon i samsvar med kravene i kapitalkravsforskriftens del IX (Pilar 3)

31. desember 2013

Innhold

1	Innledning og formål med dokumentet	2
2	Ansvarlig kapital og kapitalkrav	2
2.1	Ansvarlig kapital	2
2.2	Kapitalkrav	3
3	Kredittrisiko og motpartsrisiko	3
3.1	Definisjon av mislighold og verdifall	3
3.2	Metode for beregning av nedskrivninger	4
3.3	Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder	5
3.4	Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid	6
3.5	Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier	7
3.6	Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier	7
3.7	Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål	8
3.8	Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav	8
4	Egenkapitalposisjoner	9
5	Renterisiko	11
6	Styring og kontroll av risiko	11
6.1	Formål og prinsipper for ICAAP	12
6.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer	13
7.3	Bankens godtgjørelsesordning	17

1 Innledning og formål med dokumentet

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter kapitalkravsforskriftens del IX (pilar 3).

Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2013 med mindre annet fremgår.

Banken benytter standardmetoden ved beregning av kapitalkrav for kredittrisiko. Dette innebærer at det brukes standardiserte myndighetsbestemte risikovekter ved beregning av kapitalkravet. For beregning av kapitalkrav for operasjonell risiko benyttes basismetoden som innebærer at kapitalkravet beregnes i forhold til inntekt siste tre år. Banken har ikke handelsportefølje og beregner derfor ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Det vises til annen litteratur for en nærmere beskrivelse av kapitaldekningsreglene.

2 Ansvarlig kapital og kapitalkrav

2.1 Ansvarlig kapital

Den ansvarlige kapitalen består av kjernekapital og tilleggskapital. Ved beregning gjelder fradrag, tillegg og begrensninger i forhold til kapitalforskriftens definisjoner.

	31.12.2013	31.12.2012
Sparebankens fond	77.766	71.291
Gavefond	100	100
	-	-
Immaterielle eiendeler	3.439	-5.900
	-	-
Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	815	-941
	-	-
Fradrag for ansvarlig kapital i andre fin.inst.	1.488	-
Ren kjernekapital	72.124	64.550
Fondsobligasjonslån	-	-
Kjernekapital	72.124	64.550
Ansvarlig lånekapital		
Fradrag i tilleggskapital		
Netto ansvarlig kapital	72.124	64.550

2.2 Kapitalkrav

Tabellen nedenfor viser kapitalkrav for kredittrisiko fordelt på de enkelte engasjementskategoriene slik disse er definert i kapitalkravsforskriften. I tillegg vises kapitalkrav for motpartsrisiko og operasjonell risiko og samlet kapitalkrav.

	31.12.2013	31.12.2012
Eksponeringskategori (vektet verdi)		
Stater	-	-
Lokal regional myndighet	113	1.150
Institusjoner	18.550	15.413
Foretak	22.963	31.838
Massemarked	-	-
Pantsikkerhet eiendom	175.713	147.013
Forfalte engasjementer	12.363	21.050
Obligasjoner med fortrinnsrett	2.813	2.313
Andeler verdipapirfond	-	-
Øvrige engasjementer	38.775	60.275
Kapitalkrav fra operasjonell risiko	27.900	25.950
Fradrag	-3.350	-1.863
Beregningsgrunnlag	295.838	303.138
Kapitaldekning i %	24,38 %	21,29 %
Kjernekapitaldekning i %	24,38 %	21,29 %
Ren kjernekapitaldekning i %	24,38 %	21,29 %
	31.12.2013	31.12.2012
Eksponeringskategori (vektet verdi)		
Stater	-	-
Lokal regional myndighet	113	1.150
Institusjoner	18.550	15.413
Foretak	22.963	31.838
Massemarked	-	-
Pantsikkerhet eiendom	175.713	147.013
Forfalte engasjementer	12.363	21.050
Obligasjoner med fortrinnsrett	2.813	2.313
Andeler verdipapirfond	-	-
Øvrige engasjementer	38.775	60.275
Kapitalkrav fra operasjonell risiko	27.900	25.950
Fradrag	-3.350	-1.863
Beregningsgrunnlag	295.838	303.138
Kapitaldekning i %	24,38 %	21,29 %
Kjernekapitaldekning i %	24,38 %	21,29 %
Ren kjernekapitaldekning i %	24,38 %	21,29 %

3 Kreditrisiko og motpartsrisiko

3.1 Definisjon av mislighold og verdifall

«Et engasjement blir sett på som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager, eller forfall etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket.»

«Engasjementer med verdifall er engasjementer som er gjort gjenstand for for individuelle nedskrivninger»

«Objektive bevis på at et utlån har verdifall inkluderer observerbare data institusjonen har kjennskap til om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor,
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd,
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin, avtalte endringer i rentesatsen eller i andre avtalevilkår som følge av finansielle problemer hos debitor,
- Det anses som sannsynlig at debitor vil inngå gjeldsforhandling, annen finansiell restrukturering eller at debtors bo blir tatt under konkursbehandling.

Objektive bevis for at en gruppe av utlån har verdifall omfatter observerbare data som fører til en målbar reduksjon i estimerte fremtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen, herunder:

- Negative endringer i betalingsstatus til debitorer i utlånsgruppen
- Nasjonale eller lokale økonomiske forhold som korrelerer med mislighold i utlånsgruppen

3.2 Metode for beregning av nedskrivninger

Individuelle nedskrivninger på utlån foretas når det foreligger objektive bevis for at et eller flere lån har verdifall. Det foretas avsetning for garantiforpliktelser, dersom det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør.

Lån hvor det er foretatt individuelle nedskrivninger, er verdsatt til neddiskontert verdi av antatte fremtidige innbetalinger.

Nedskrivninger på grupper av lån foretas når det foreligger objektive bevis for at en gruppe av lån har verdifall. Det skal foretas avsetning for garantiforpliktelser dersom det er sannsynlig at forpliktelsen vil komme til oppgjør.

Nedskrivninger på grupper av utlån er beregnet med utgangspunkt i bankens risikoklassifiseringssystem basert på en analyse av risiko og historiske tapstall.

Alle engasjementer blir fulgt opp ved månedlig gjennomgang av restanselister, overtrekkslister, oppfølgingshendelser og oppfølging av risikoklassifiseringssystemet. Et engasjement blir sett på som misligholdt når kunden ikke har betalt forfalte terminer på utlån innen 90 dager eller forfall etter at rammekreditten eller kontoen ble overtrukket. Tapsutsatte lån er lån som ikke er misligholdt, men hvor kundens

Økonomiske stilling innebærer sannsynlighet for tap på et senere tidspunkt.

Konstaterte tap på engasjementer er tap som regnes som endelige.

Nedskrivninger på enkelte lån og grupper av lån foretas i de tilfeller det foreligger objektive bevis for verdifall. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring.

Vurdering om det foreligger objektive bevis for verdifall skal foretas enkeltvis av alle utlån som anses vesentlige. Vesentlige og spesielt utsatte engasjementer gjennomgås kvartalsvis.

Der de vurderte sikkerheter åpenbart ikke dekker engasjementet, blir det alltid vurdert nedskrivninger ved mislighold. I slike tilfeller blir nedskrivningen foretatt når misligholdet har en lengre varighet enn 90 dager. Når det gjelder vurdering av sikkerheter på panteobjekter ved individuelle nedskrivninger, verdsettes disse til antatt verdi på antatt tidspunkt for realisasjon eller egen overtakelse av sikkerheter.

Individuelle nedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

Gruppenedskrivninger omfatter bankens vurdering av grunnlaget for verdifall på grupper utlån med tilnærmet like risikoegenskaper. Her inngår også utlån vurdert for individuelle nedskrivning, men hvor objektive bevis for verdifall ikke er påvist.

Følgelig vurderes alle utlån med unntak av de som har vært gjenstand for individuell nedskrivning. Bankens modell for beregning av gruppevis nedskrivninger baserer seg på forventet tap i de ulike risikoklasser.

Gruppevis nedskrivninger reduserer engasjementenes regnskapsførte verdi i balansen, og periodens endringer i vurdert verdi resultatføres som tap på utlån og garantier.

3.3 Engasjementer fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp etter individuelle nedskrivninger fordelt på engasjementstyper, typer av motparter og geografiske områder.

Maks kreditteksponering	Brutto utlån til kunder	Ubenyttede kreditter	Garantier	Maks kreditt- eksponering
Potensiell eksponering på utlån	2013	2013	2013	2013
Offentlig forvaltning	588	-	-	588
Lønnstakere o.l.	328.439	6.936	6.987	342.362
Utlandet			-	-
Næringssektor fordelt:				-
Jordbruk, skogbruk, fiske	34.408	5.666	75	40.149
Industriproduksjon	5.489	612	206	6.307
Bygg og anlegg	28.716	4.935	802	34.453
Varehandel, hotell/restaurant	7.798	1.000	343	9.141
Transport, lagring	9.864	559	805	11.228
Finans, eiendom, tjenester	32.124	2.033	1.891	36.048
Sosial og privat tjenesteyting	620	90	100	810
Sum 2013	448.047	21.831	11.209	481.086
Sum 2012	411.391	18.440	13.168	442.999
Gjennomsnitt	429.719	20.136	12.189	462.043

Utlån	2013		2012	
	Beløp	%	Beløp	%
Vang	232.122	51,8	222.039	54,0
Oppland-utenom Vang	31.195	7,0	39.813	9,7
Oslo/akerhus	116.796	26,1	82.497	20,1
Buskerud	17.563	3,9	24.114	5,9
Øvrige fylker	46.481	10,4	39.790	9,7
Utlandet	3.890	0,9	3.138	0,8
Brutto utlån	448.047	88,8	411.391	83,7

3.4 Engasjementer fordelt på engasjementstyper og gjenstående løpetid

Matrisen viser beløp for ulike engasjementstyper fordelt på løpetid.

Post i balansen	>1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten løpetid	Sum
Kont./fordr.sentralbanker	2.585	-	-	-	-	-	2.585
Utl./fordr. til kredittinst.	46.145	-	-	-	-	-	46.145
Utlån til kunder	34.246	5.722	24.132	109.020	269.940	-	443.060
Obligasjoner/sertifik.	-	-	6	28.103	-	-	28.109
Aksjer	-	-	-	-	-	8.929	8.929
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	9.634	9.634
Sum eiendeler	82.976	5.722	24.138	137.123	#####	18.563	538.463
Innskudd fra kunder	-	-	-	-	-	456.552	456.552
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	4.045	4.045
Egenkapital	-	-	-	-	-	77.866	77.866
Sum gjeld og egenkap.	-	-	-	-	-	538.463	538.463

3.5 Mislighold, nedskrivninger og avsetninger på garantier

Matrisen viser misligholdte utlån og individuelle nedskrivninger på utlån samt avsetninger på garantier fordelt på typer av motparter og geografiske områder.

	Misligholdte lån	Øvrige tapsutsatte engasjement	Individuelle nedskrivninger
Personmarked	4.005	10.673	1.388
Jordbruk, skogbruk, fiske Industriproduksjon	2.268		
Bygg og anlegg	5.277		
Varehandel, hotell/restaurant Sjøfart	807	481	1.100
Transport, lagring Finans, eiendom, forretningsmessige tjenester Sosial og privat tjenesteyting	851		639
Sum pr. 31.12.13	13.208	11.154	3.127

3.6 Endringer i nedskrivninger og avsetninger på garantier

Individuelle nedskrivninger på utlån	2013	2012
Individuelle nedskrivninger 01.01.	10971	24358
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuell nedskrivning	-3709,768	-13246
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	365	0
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	639	1000,371
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	-5138,603	-1141
Individuelle nedskrivninger 31.12.	3126,629	10971,371

Nedskrivninger på grupper av utlån	2013	2012
Nedskrivninger på grupper av utlån 01.01.	1860	1860
Periodens nedskrivninger på grupper av utlån		
Nedskrivninger på grupper av utlån 31.12.	1860	1860

Tapskostnader utlån/garantier	2013	2012
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på utlån	-7844	-13386
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier		
Periodens endring i gruppeavsetninger		
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	3710	13246
Periodens konstaterte tap, hvor det tidligere ikke er foretatt individuelle nedskrivninger		
Periodens inngang på tidligere perioders konstaterte tap	-98	-187
Periodens tapskostnader	-4232	-327

3.7 Bruk av offisiell rating for kapitaldekningsformål

Etter standardmetoden vil kapitalkravet kunne avhenge av motpartens offisielle rating. Offisiell rating vil i liten grad være aktuelt for bankens lånekunder, men kan være aktuelt for utstedere av verdipapirer banken plasserer i. Vang Sparebank har pr. rapporteringstidspunktet ingen engasjementer hvor ratingen påvirker kapitaldekningen.

3.8 Engasjementsbeløp og bruk av sikkerheter m.v. ved fastsettelse av kapitalkrav

Matrisen viser samlet engasjementsbeløp før og etter at det er tatt hensyn til sikkerheter samt engasjementsbeløp som er fratrukket den ansvarlige kapitalen.

Engasjementskategorier	Engasjem. før sikkerheter	Engasjem. etter sikkerheter	Fratrukket ansv. kapital	Benyt. Ratingbyrå	Andel sikret med pant	Andel sikret med garantier
Stater og sentralbanker	-	-	-	-	-	-
Lokale og regionale myndigheter	588	588	-	-	-	-
Offentlig eide foretak	-	-	-	-	-	-
Multilaterale utviklingsbanker	-	-	-	-	-	-
Internasjonale organisasjoner	-	-	-	-	-	-
Institusjoner	55.253	55.253	1.488	-	-	-
Foretak	34.346	34.346	-	-	-	-
Massemarkedsengasjementer	-	-	-	-	-	-
Engasjementer med pantesikkerhet i bolig	399.355	399.355	-	-	89 %	-
Forfalte engasjementer	13.368	13.368	-	-	-	-
Høyrisiko-engasjementer	-	-	-	-	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	28.103	28.103	-	-	-	-
Andeler i verdipapirfond	-	-	-	-	-	-
Øvrige engasjementer	55.518	55.518	-	-	-	-

Sum	586.531	586.531	1.488	-	89 %	-
------------	----------------	----------------	--------------	----------	-------------	----------

Hovedtyper av pant som benyttes for kapitaldekningsformål er pant i bolig og fritidseiendom. Garantier har i liten grad betydning for kapitaldekningen. I noen tilfeller benyttes garantier fra banker eller regionale myndigheter. Vang Sparebank benytter ikke kredittderivater.

Det tas ikke hensyn til motregningsadgang ved beregning av kapitalkrav. Verdivurdering av sikkerheter tar utgangspunkt i sikkerhetens takst eller markedsverdi.

Verdivurdering av boligeiendommer oppdateres ved vesentlige endringer i markedet og minst hvert tredje år.

Det tas hensyn til konsentrasjonsrisiko i bankens ICAAP, likevel slik at konsentrasjonsrisiko som følge av konsentrasjon av typer av sikkerheter ikke eksplisitt tilordnes kapitalbehov.

4 Egenkapitalposisjoner

Aksjer, obligasjoner og andeler som ikke er i handelsporteføljen klassifiseres som omløpsportefølje eller som anleggspportefølje. Bankens beholdning av obligasjoner er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er basert på kurser oppgitt av Swedbank pr. årsskifte. Obligasjonene er anskaffet med den hensikt at de skal beholdes til forfall. Aksjer, andeler og grunnfondsbevis er klassifisert som langsiktige plasseringer i regnskapet.

Anleggsaksjer, det vil si aksjer som er ment for varig eie, er vurdert til anskaffelseskost i regnskapet. Nedskrivninger blir foretatt når de virkelige verdiene er vesentlig lavere enn anskaffelseskost, og verdifall er forbigående. Nedskrivningene reverseres når grunnlaget for dem ikke lenger vurderes å være til stede. Virkelig verdi/markedsverdi av børsnoterte aksjer defineres som børskurs pr. 31.12.

Matrisen under viser egenkapitalposisjoner fordelt etter om de holdes for gevinstformål eller strategisk formål. Matrisen viser også type verdipapir og bokført verdi, virkelig verdi, realisert gevinst/tap siste år og hvor mye av dette som er medregnet i hhv kjernekapital og tilleggskapital.

		Nominell verdi	Anskaffelses- kost	Bokført verdi LVP	Markeds- verdi
Sertifikater og obligasjoner utstedt av andre instutisjoner.	Børsnoterte	6	6	6	6
	Ikke børsnoterte				
Obligasjoner med fortrinnsrett	Børsnoterte	5.000	5.025	5.025	5.026
	Ikke børsnoterte	23.000	23.079	23.079	23.186
Sum utstedt av andre		28.006	28.110	28.110	28.218
Sum sertifikater og obligasjoner		28.006	28.110	28.110	28.218

Anlegg		Ant aksjer (i hele tall)	Anskaffelses- kost	Bokført verdi	Markeds- verdi
Anleggsaksjer					
Ikke børsnotert					
	999.076.653	Nets holding AS	6.915	7	339
	979.319.568	Eika Gruppen	107.680	3.939	10.768
	937.889.275	Ringerikes Spare	1.000	117	120
	937.896.581	Hjelmeland Spb.	4.091	359	450
	937.894.805	Kvinesdal Spareb	2.072	207	207
	885.621.252	Eika BoligKredit	884.725	3.669	4.322
	996.968.553	Innovangsjon SA	1.000	100	0
	916.148.690	Spama AS	50	5	0
	979.391.285	Eiendoms kreditt	5.750	580	580
	970.434.461	Valdres Radio	50	0	0
	984.023.049	Valdres Næringsh	5	42	0
	911.586.894	Vang Næringsforu	5	0	0
	995.400.073	Nordito Pro AS	837	2	1
Sum ikke børsnoterte				9.127	16.788
Sum anleggsaksjer				9.127	16.788
Tilknyttede selskaper					
Ikke børsnotert					
	993.174.823	Valdres Eiendoms	600	1.005	1.005
Sum ikke børsnoterte				1.005	1.005
Sum rente og aksjefond				1	1
Sum aksjer, andeler og andre verdipapirer med variabel avkastning				10.132	17.793

	2013	2012
Netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer		
Kursgevinst ved oms. av aksjer/andeler/grunnfondsbevis	0	0
Kurstap ved oms. av aksjer/andeler/grunnfondsbevis	0	0
Kursregulering aksjer/andeler/grunnfondsbevis		
Netto gevinst/-tap aksjer/andeler/grunnfondsbevis		0
Kursgevinst ved omsetning av obligasjoner		
Kurstap ved omsetning av obligasjoner		
Kursregulering obligasjoner		
Netto gevinst/-tap obligasjoner	0	0
Kurstap-/gevinst+ fra finansielle derivater og valuta	55	35
Sum netto gevinst/-tap på valuta og verdipapirer	55	35

5 Renterisiko

Renterisiko er risiko for tap som følge av at renten endrer seg, enten på fastrentelån banken har gitt eller på obligasjoner som banken eier. Banken gir ikke fastrentelån i egen regi, men tilbyr dette gjennom Eiendoms kreditt. Banken har endret kravene til obligasjonene den kan kjøpe som gjør at porteføljen fremover kommer til å inneholde papirer av meget lav risiko. Styret vurderer den nåværende porteføljen til å være av lav risiko.

Renterisiko oppstår som følge av at de enkelte eiendels- og gjeldspostene har ulike gjenstående rentebindingstid. I banken er renterisikoen knyttet til fastrente utlån. Banken har ikke utlån i 2013 knyttet til fastrente som utgjør noen renterisiko

	>1 mnd.	1-3 mnd.	3-12 mnd.	1-5 år	Over 5 år	Uten avtalt rentebinding	Sum
Kont./fordr.sentralbanker			-	-	-	2.585	2.585
Utl./fordr. til kredittinst.	-	-	-	-	-	46.145	46.145
Utlån til kunder	-	-	-	-	-	443.060	443.060
Obligasjoner/sertifik.	13.056	6	15.047			-	28.109
Aksjer	-	-	-	-	-	8.929	8.929
Øvrige eiendeler	-	-	-	-	-	9.634	9.634
Sum eiendeler	13.056	6	15.047	-	-	510.353	538.462
Innskudd fra kunder	-	-	-	-	-	456.552	456.552
Øvrig gjeld	-	-	-	-	-	4.045	4.045
Egenkapital	-	-	-	-	-	77.866	77.866
Sum gjeld og egenkap.	-	-	-	-	-	538.463	538.463
Rentebytteavtaler	-	-	-	-	-	-	-
Netto renteeksponering	13.056	6	15.047	-	-	-28.110	-1

6 Styling og kontroll av risiko

Kravene til opplysninger om styling og kontroll av risiko ligger i forskriftens § 45-7.

6.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens kapitalbehov. Kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende. Dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til nåværende og fremtidig risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også vurderer behovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål. Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Bankens har imidlertid valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Bankens stresstester effekten på kapitaldekningen av et alvorlig økonomisk tilbakeslag/nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en «omvendt» stresstest. I en slik stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med en slik omvendt stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under ett kritisk nivå. Bankens gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Bankens har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for ulike risikoer ved hjelp av ulike metoder:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko
- Likviditetsrisiko
- Forretningsrisiko
- Omdømmerisiko
- Strategisk risiko
- Systemrisiko

6.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer

Kredittrisiko

«Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg til avtalt tid og i henhold til skrevne avtaler, og at mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav.»

Bankens arbeid med å begrense og overvåke kredittrisikoen er nedfelt gjennom styrets fastlagte retningslinjer og planer på området. Banken skal ha en lav til moderat risiko. Bankens utlån til personkundemarkedet utgjør 73 % av totalt utlån (inkluderes andelen av lån i EBK er det riktige tallet 76%). Vi har dessuten en betydelig andel av utlån i andre kommuner. Styret vurderer kredittrisikoen som moderat, korrigert for avdekkede forhold etter tidligere banksjef.

Markedsrisiko

«Markedsrisiko defineres som risiko for tap i markedsverdier knyttet til porteføljer av finansielle instrumenter som følge av svingninger i aksjekurser, valutakurser, renter og råvarepriser.»

Bankens markedsrisiko styres gjennom definerte posisjonsrammer for hvert område. Bankens investeringer skal være begrunnet ut fra bankvirksomhetens behov og ut fra målsettinger om å øke tilleggsinntjeningen i banken. Eksponeringen skal imidlertid være av en slik karakter at eventuelle negative resultateffekter ikke påvirker bankens soliditet i vesentlig grad.

Bankens rammer og eksponering innenfor markedsrisiko er akseptable sett i sammenheng med bankens samlede virksomhet, og aktivitetene er hovedsakelig en direkte følge av bankens ordinære virksomhet. Innenfor egenkapitaldelen er det fastsatt ulike konsentrasjonsrammer.

Styring av markedsrisiko er nedfelt i bankens markedsrisikopolicy og strategi. Bankens markedsrisikostrategi vedtas av styret og gir overordnede føringer for bankens samlede eksponering innenfor aksjer.

Operasjonell risiko

«Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser».

Bankens styring og kontroll med operasjonell risiko inngår som en viktig del av bankens arbeid iht. internkontrollforskriftene. Som en liten og oversiktlig bank må styring og kontrollfunksjonene i stor grad baseres på tillit og ansvars-relasjoner til de utøvende i organisasjonen. Enkle etablerte kontrollrutiner skal ha sin hensikt å sikre at det avdekkes i tide, hendelser og prosesser som kan påføre banken og dets kunder tapsrisiko av operasjonell art.

Banken har fokusert på kompetanse og bedre kontroll av operasjonell risiko de siste årene. Arbeidet med Basel2 og ICAAP har også forsterket dette arbeidet. Banken vil fortsette med å sette fokus på reduksjon av operasjonell risiko i 2014. Styret vurderer den operasjonelle risikoen som moderat til lav.

Likviditetsrisiko

«Likviditetsrisiko/omdømmerisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering. Nivået på institusjonens ansvarlige kapital vil være en sentral forutsetning for å kunne tiltrekke seg nødvendig funding til enhver tid.»

Vang Sparebank legger vekt på at bankens likviditetsrisiko skal være lav. Bankens viktigste finansieringskilde er innskudd fra bankens kunder. I tillegg til at høy innskuddsandel reduserer bankens likviditetsrisiko, har den også betydning for bankens forretningsmessige risiko.

Styringen av likviditetsrisiko tar utgangspunkt i finansstrategien, som setter rammer for likviditetsrisiko gjennom rammer for netto likviditetsbehov i ulike tidsintervaller, størrelse på udisponerte trekkrettigheter slik at banken skal være uavhengig av finansiering fra penge- og kapitalmarkedet. Banken skal hovedsakelig finansiere sin virksomhet gjennom egenkapital og innskudd fra kunder.

Banken utarbeider stresstester for å vurdere bankens likviditetssituasjon som følge av forstyrrelser i markedet og/eller driftsforstyrrelser i banken.

For å sikre at det alltid er tilgang til likviditet, har banken selvpålagte rammer som går utover lovens krav til beholdning av likvider. Disse rammene setter relativt store krav til likviditetsreserver, og banken har avtalt også trekkrettigheter i en annen bank ved umiddelbare behov. Styret vurderer bankens likviditetsrisiko som lav.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter

Strategisk risiko

«Strategisk risiko er risikoen for uventede tap eller sviktende inntjening knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp. Det at banken ikke skal klare å overleve.»

Den fundamentale risikoen for styret og ledelsen eller risiko for at verdiene av gjeld og eiendeler endres pga. faktorer i markedet. Dette fordrer en kontinuerlig vurdering av konkurransesituasjon., bankens produkter og endringer i bankens rammevilkår.

Bankens styring og kontroll med risikoområdene inngår som en viktig del av bankens arbeid i henhold til internkontrollforskriften. Sentralt i bankens overordnede styring og kontroll er bankens årlige vurdering av strategiske risikoer og risikoer knyttet til forretnings- og støtteprosesser. Denne vurderingen danner grunnlaget for fastsettelse av kontrolltiltak relatert til de identifiserte risikoer.

Det operative ansvaret for styring og kontroll av operasjonell risiko og således også kvaliteten i bankens drift er fordelt på bankens ansatte.

Etter styrets oppfatning har bankens oppnådde resultater vist at den er konkurransedyktig i et krevende marked. Gjennomført analyse (BI) om kundetilfredshet og positive tilbakemeldinger fra kundene gir trygghet for at banken evner å betjene på et tilfredsstillende servicenivå

Systemrisiko

Systemrisiko for Eika-bankene kan bestå i at problemer hos andre (større) banker kan smitte over på den enkelte Eika-banken. Dette kan bestå i

- fallende verdier på verdipapirportefølje
- vanskelig å få tak i likviditet plassert i andre banker

- vanskelig å få funding på normale vilkår
- DNB som oppgjørsbank ikke er i stand til å gjennomføre oppgjør gjennom dagen.

Alt dette kan utgjøre en systemrisiko hvis andre banker får problemer. Ovennevnte risiko vil dels være dekket opp ved kapitalbehovsvurdering av likviditets- og kredittrisiko, og vi forstår at det fra Finanstilsynets side ligger små forventninger om at det er behov for å holde kapital knyttet til systemrisiko for Eika-bankene. Likevel bør banken gi en kort drøfting om dette.

6.3 Bankens godtgjørelsesordning

Styret har gitt retningslinjer for godtgjørelse som omfatter alle former for godtgjørelse til bankens ansatte. Retningslinjene skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med virksomhetens risiko, motvirke for høy risikotaking og bidra til å unngå interessekonflikter. Det vises også til note 8 i årsregnskapet.

Banken har ingen variable godtgjørelser som bonuser og lignende.

I følge forskriftens § 3 skal banken offentliggjøre kvantitativ informasjon om godtgjørelse til ledende ansatte, til ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for bankens risikoeksponering, til andre ansatte og tillitsvalgte med tilsvarende godtgjørelse samt til ansatte med kontrolloppgaver.

Samlet utbetalt godtgjørelse til alle ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoeksponering, til andre ansatte og tillitsvalgte med tilsvarende godtgjørelse samt til ansatte med kontrolloppgaver utgjorde i 2013 kr 0. Av totalt utbetalt godtgjørelse til disse utgjorde variabel godtgjørelse kr 0.